

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Eva Húsková

Název práce: Trump vs. Babiš: Komparativní případová studie populistického leadershipu, komunikace a stranické politiky v post-Gutenbergově éře

Vedoucí práce: Mgr. Jan Hornát Ph.D.

Oponent práce: Ing. Mgr. Magdalena Fiřtová Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Předložená diplomová práce Evy Húskové se pokouší analyzovat populistický leadership Donalda Trumpa a Andreje Babiše. Cíl práce však není zcela implicitně a jasně formulovaný. Autorka deklaruje ambici „adresovat řadu otázek o populismu“, hledat „jednotnou správnou definici populismu“ (str. 16), „zkoumat vztah mezi koncepty populismu a personalizované politiky, které tvoří koncept populistického vedení“ (str. 17) či „zkoumat vztah personalizací politiky a populismem jako ideologií, diskurzem a politickým stylem“. Předložený výčet cílů dopředu signalizuje problém koncepční, s nímž se čtenář musí vyrovnávat v dalším čtení v různé intenzitě v celé práci. Zúžení a konkrétní formulace výzkumné otázky by mohlo napomoci struktuře i naplnění cílů výzkumu.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autorka zmiňuje množství teoretických rámců, které vzájemně kombinuje a vrství, a ne šťastně metodologicky uchopuje. Teoretický rámec práce je proto značně překombinovaný, až chaotický.

Obdobně též i metodologická kostra kombinuje řadu rozdílných postupů – obsahovou analýzu, kritickou diskurzivní analýzu a marketingově-komunikační strategii se samotnou komparací. Komparace je však nedotažená, jelikož od počátku čelí problému jasné definice komparační matrice i typu vzorků, na nichž srovnání provádí. V analytickém jádru práce přechází mezi srovnáváním ve striktním slova smyslu a porovnáváním paralelních případů. Práce v každé části stručně charakterizuje odlišný korpus, chybí kritéria výběru vzorků a jejich

přehled. Ve druhé kapitole jsou pak porovnávány zcela odlišné typy žánrů textů. (V případě Andreje Babiše programové prohlášení, v případě Donalda Trumpa články z amerických médií. Z výzkumného pohledu se však nejedná o primární zdroje, protože články již obsahují vlastní přidanou interpretaci obsahu.) Ve třetí kapitole jde o nespécifikované twitterové a facebookové zdroje, texty z webových stránek, přičemž každý z těchto komunikačních kanálů má svá vlastní specifika a měl by být analyzován samostatně.

Jako nešťastné vnímám střídání různých komparativních měřítek, které v různých pasážích text srovnává, přičemž, často jasně nezdůvodňuje jejich volbu. Ve druhé kapitole sleduje autorka texty z pohledu tematického: bezpečnost, právo, sociální politika atd. Ve třetí kapitole dělí texty na formální a neformální a porovnává je podle pěti Hawkinsových klíčových kritérií, ale nestrukturovaně, čtenář dedukuje Hawkinsovy kritéria implicitně v průběhu argumentace, k samotnému Hawkinsovi však autorka odkazuje pouze v závěru podkapitoly 3.1., následně pak analýzu doplňuje o další nezdůvodněné kategorie (str. 62). Ve čtvrté kapitole pak pracuje s novým setem indikátorů Moffita a Tormeyho (zde text přehledněji podle těchto indikátorů člení).

Ve třetí kapitole, používající metodologii kritické diskurzivní analýzy (CDA), autorka stručně představuje Faircloughův přístup k CDA, překvapivě se však opírá nikoli o Faircloughovy publikace, ale o přehledovou stať Petra Vašáta (str. 52). V odkazu na Fairclougha postrádám pečlivější kontextualizaci vybraných textů, která by obhájila srovnatelnost vzorků a strukturovanější členění analýzy (viz výše). Fairclough pracuje s populismem jako ideologickým nástrojem jazyka, jímž je získávána moc (autorka toto propojení stručně shrnuje na str. 52, dále je však nerozvíjí). Nabízí se tedy otázka, nakolik lze oddělit první část studující populismus jako ideologii od populismu jako diskurzu, pokud je zvolena CDA. V této části zůstává řada argumentů pouze nadhozená a zasloužila by vysvětlení, např. „*The discourse of Donald Trump has changed; however, Hawkins' definition of a populist discourse is still valid*“ (str. 70). „*As the tension arises, Donald Trump starts to blame even members of the Republican party, like Paul Ryan*“ (str. 72).

Práce se opírá o solidní zdroje, překvapilo mě však, jak málo prostoru je v teoretické pasáži věnováno diskusi k vývoji jednotlivých teoretických konceptů. Jistě by bylo užitečné zařadit do úvodu či do teoretické kapitoly pasáž vymežující, jaká je pozice autorky vůči tomuto výzkumu. Zejména to postrádám v případě konceptu populismu jako ideologie, který byl podroben akademické kritice (např. Aslanidis, 2016) a autorka se jej sama snaží v práci vyvrátit.

Závěr práce shrnuje tři analytické části do stručné tabulky, posuzující vhodnost použití zvoleného teoretického přístupu pro komparativní analýzu

populistického přístupu/vedení obou politiků. Tato tabulka by zasloužila dopracovat, jelikož čtenář s ní nemůže pracovat bez dohledávání, co znamená „5 aspektů populismu jako diskurzu“ apod. Autorka v závěru pléduje za vhodnost používání multidimenzionálního, škálového přístupu k definici populismu (str. 95), bohužel však tato práce je ukázkou toho, jak obtížné je kombinovat různé přístupy při zachování základních pravidel komparačních metodik.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

V odkazování na literaturu práce nesprávně zařazuje odkazy před interpunkci. V případě trojčiferných odkazů graficky pak nepřehledně řadí několik odkazů za jedinou větu (odkaz 181, 182, 183 str. 91). V tomto případě by bylo vhodnější několik příkladů zařadit pod jediný odkaz pod čarou.

Z programu strany ANO z roku 2017 správně autorka zařazuje do argumentace konkrétní citace, na tyto pasáže však neodkazuje čísla stránek.

V řadě případů odkazy na literaturu zcela vypadly (str. 42 – odkaz na autora Mudde, str. 58, 61, 62, 64, 74 – odkaz na Hawkinse a jeho definici populismu, str. 77 – odkaz na Moffita a Tormeyho). Ve všech případech je tak zřejmě činěno opakovaně s odkazem na úvodní teoretickou pasáž, nicméně opakované odkazy mají svá pravidla citování.

V ostatních formálních náležitostech je práce v pořádku.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Text splňuje nároky kladené na diplomovou práci, jedná se o velmi rozsáhlou a ambiciózní práci, za níž je vidět mnoho úsilí a řada zajímavých dílčích pozorování, včetně některých závěrů. Bohužel zásadní slabinou práce je překombinovaný a nepřehledný koncepční rámec práce, který ovlivnil zpracování textu i vědeckou obhajitelnost závěrů.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Prosím autorku o obhajobu zejména koncepčního rámce práce, nutnosti kombinace různých přístupů a metodologií a jejich přínosu k závěru práce.

Zároveň prosím autorku o reflexi současné akademické debaty ke konceptu populismu jako ideologie a obhajobu její pozice v rámci tohoto „stavu bádání“.

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení C-D, v případě excelentní obhajoby.

Datum: 25. 1. 2021

Podpis: